

LANDSCHAP NOORD-HOLLAND

WADDENARCHIEVEN

Versie 27-6-2011

Onderstaand overzicht behoort tot het [project Waddenarchieven](#), dat wordt gefaciliteerd door de Waddenacademie (www.waddenacademie.knaw.nl).

Heeft u vragen over het project of aanvullende informatie over specifieke waddenarchieven, dan nodigen wij u uit om contact op te nemen met de Waddenacademie: tel. 058-2339032, e-mail: syds.wiersma@waddenacademie.knaw.nl

INLEIDING

De Stichting 'Het Noordhollandsch Landschap' werd opgericht in 1936. De oprichting ging uit van het dagelijks bestuur van de Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten. Deze vereniging stelde ook het stichtingskapitaal (fl. 100) beschikbaar.

Tegenwoordig heet de stichting 'Landschap Noord-Holland'. Verspreid door de provincie beheert men rond de 80 natuurgebieden: duinen, wad, weidelandschap, moerassen, hooilanden, kronkeldijkjes, plassen en landgoederen. Daarnaast heeft het Landschap zo'n 150 andere gebieden in beheer en beheert men 150 km oever, dijk en berm. Voor meer informatie, zie [Landschap Noord-Holland](#)

Het statisch archief van de stichting is gedeponereerd bij het [Noord-Hollands archief - 779: Stichting Het Noordhollands Landschap te Castricum, 1936-1985](#), [inventaris archief Landschap Noord-Holland](#). Omdat er tot het eind van de jaren negentig van de 20e eeuw bij de stichting nauwelijks iets aan archiefvorming is gedaan, zijn de archiefstukken verre van volledig. Alle stukken betreffende aankopen van terreinen (zowel de correspondentie daarover als de formele akten van overdracht) liggen op het hoofdkantoor van de stichting in Castricum.

Het dynamisch archief van de stichting (vanaf 1985) bevindt zich op het hoofdkantoor in Castricum.

In het overzicht hieronder zijn de terreinen opgenomen die behoren tot het Noord-Hollands waddengebied, inclusief enkele terreinen binnendijks.

Contactpersoon Waddenacademie: Syds Wiersma, 058-2339032,
syds.wiersma@waddenacademie.knaw.nl

Contactpersoon Landschap Noord-Holland: Martin Witteveld, 088-0064470.

Literatuur

- Croockewit, H.W.E en W. Vergouw, *Stichting Het Noordhollandsch Landschap 1936-1976*, Oostzaan, 1976
- Gorter, H.P., *Ruimte voor natuur. 80 jaar bezig voor de natuur van de toekomst*, 's-Graveland 1986

Noord-Hollands archief

779: Stichting Het Noordhollands Landschap te Castricum, 1936-1985

Opbouw archief:

2.1.1. Stukken van algemene aard, nrs. 1-19

2.1.1.1. Notulen

2.1.1.2. Correspondentie

2.1.1.3. Jaarverslagen

2.1.1.4. Mededelingenblad

2.1.2. Stukken betreffende bijzondere onderwerpen

2.1.2.1. Organisatie

2.1.2.2. Taakuitvoering

2.1.2.2.1. Natuur- en landschapsbescherming in het algemeen, nrs. 72-78, o.a.

- 72: Stukken betreffende een discussie over de organisatie van de natuurbescherming in Noord-Holland, 1947-1948, 1 omslag
- 73: Stukken betreffende onderdelen van de kaart Natuurgebieden, opgesteld door Rijkswaterstaat, 1967, 1 omslag
- 75: Stukken betreffende de werkgroep "Beheer Natuurgebieden Noord-Holland", 1971-1973, 1 omslag
- 78: Stukken betreffende terreinen niet in bezit van NHL, 1949-1980, 1 omslag. NB: Met lijst van de betreffende terreinen

2.1.2.2.2. Beheer van Natuurterreinen

2.1.2.2.2.1. Terreinen in het algemeen, nrs. 79-87, o.a.

- 79: Desiderata van de Stichting, ca. 1955, 1 omslag

2.3. Archiefbescheiden van mr. W. Vergouw; Privé-archief mr. W. Vergouw, 1962-1980, 1 omslag en 1 ringband

AFZONDERLIJKE TERREINEN

BALGZAND – zie [Balgzand](#)

Grote wadplaat tussen Den Helder en Wieringen van ± 6000 ha – is een van de belangrijkste vogelgebieden in Noord-Holland – loopt bij vloed grotendeels onder water, bij eb valt een gebied droog waar tienduizenden vogels fourageren - tegen de dijk liggen schorren, plekken die meestal droog blijven bij vloed - hier broeden talloze vogels in enorme kolonies: kluten, visdiefjes, allerlei soorten meeuwen en zelfs lepelaars - in het winterhalfjaar komen hier veel smienten, rotganzen en andere watervogels - het gebied is niet toegankelijk maar wel vanaf de dijk te overzien, bijvoorbeeld vanaf het uitkijkpunt bij de Van Ewijcksluis.

Landschap Noord-Holland beschikt over een archief van het Balgzand, o.a. met gegevens m.b.t. het

beheer van het gebied – de grootste dataset betreft vogeltellingen van zowel broedvogels als pleisterende vogels - daarnaast zijn er ook beheerverslagen.

Recentelijk werd door studenten Hogeschool Van Hall-Larenstein in opdracht van Landschap Noord-Holland het volgende rapport geschreven: T. Falentijn-Groot, F. Baartman, *Onderzoek naar de oorzaken van achteruitgang van de kluut en de visdief als broedvogels op Balgzand*, Heiloo 2009 – [Bekijk de pdf van dit rapport](#) (6 Mb).

Het rapport bevat een uitgebreide literatuurlijst over kwelderontwikkeling en –beheer, inclusief rapporten en jaarverslagen uit archief van Landschap N-H.

Meer literatuur

- Boer, P.[e.a.], *Het Balgzand, bedreigd gebied. Rapport Commissie Balgzandonderzoek van de Vogelwerkgroep Noord-Holland Noorderkwartier* (met een voorwoord van J. Verwey), Hoogwood : Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, 1970
- Bremer, J.T., *Visioen op 't Balgzand*, Enkhuizen 1986

Nationaal Archief

2.03.01: Ministeries voor Algemeene Oorlogvoering van het Koninkrijk (AOK) en van Algemene Zaken (AZ): Kabinet van de Minister-President (KMP), (1924) 1942-1979 (1989)

II Periode (1937)1970-1979(1989)

7 Kunst, industriële vormgeving, ruimtelijke ordening, sport, recreatie en toerisme

711 Ruimtelijke ordening

711.34 West-Nederland

- 10322: Stukken betreffende de reacties op het door Gedeputeerde Staten van Noord-Holland uitgebrachte rapport 'De noodzakelijkheid en mogelijkheid van een zeehavenontwikkeling op het Balgzand nabij Den Helder', 1970, 1 omslag

Noord-Hollands archief

354: Rijkswaterstaat, directie Noord-Holland te Haarlem, 1952-1980

2.1.3.15. Voorgeschiedenis, plannen, voorontwerpen, nrs. 336-385

- 357: Stukken betreffende de plannen voor de inpoldering van het Balgzand, 1961-1973, 1 pak

355: Rijkswaterstaat Directie Noord-Holland, ingenieurs, arrondissementen, opzichters/dienstkringen, diensten, werken, 1811-1984

2.6. Archieven van diensten en werken 1880-1984

2.6.4. Studiedienst Hoorn 1930-1980

2.6.4.1. Organisme

2.6.4.1.6. Zuivering van afvalwater. Het tegengaan van vervuiling der binnenwateren:

- 1371: Verslagen van metingen van het olievervuilingsonderzoek op het Balgzand, 1976-1977, 1 omslag

FISCHER'S WEID– zie [Fischer's Weid](#)

HUISDUINERPOLDER– zie [Huisduinerpolder](#)

[Noord-Hollands archief](#)

639: Provinciaal Bestuur, Wegen, Verkeer en Waterstaat en bijbehorende commissies

2.1. Waterstaat

2.1.8. Ontgrondingen. Afgravingen

2.1.8.4. Ontgrondingen voor andere doeleinden

- 261: Het graven van een meertje door Staatsbosbeheer in de polder Huisduinen, gemeente Den Helder, 1985, 1 omslag. NB: met tekening

DE NOLLEN– zie [De Nollen](#)

BALGZANDPOLDER– zie [Balgzandpolder](#)

[Nationaal Archief](#)

2.08.71: Afdeling Domeinen van het Ministerie van Financiën over de periode 1869-1944

B Dossiers

- 8493: dossier 8620, Balgzandpolder, 1931 – 1944

[Groninger Archieven](#)

1857: Catalogus van de publikaties van het Instituut voor Bodemvruchtbaarheid te Haren, 1900 – 1996

- 248: Vries, D.M. de, *Excerpt voor 20 februari 1930: 'Over de resultaten der vereenigde plantengroei- en bodembemonstering in augustus 1928 en 1929 op de goede en slechte plekken in de Balgzandpolder'*
- 249: Vries, D.M. de; *Het grasland van den Balgzandpolder en dat op zandigen grond van den Proefpolder volgens nazomer- en herfstbemonstering van het jaar 1930*
- 251: Zijlstra, K. en D.M. de Vries; *Over de verandering in botanische samenstelling van aangelegd grasland in den Balgzandpolder en Proefpolder*

AMSTELMEER– zie [Amstelmeer](#)

[Nationaal Archief](#)

2.11.49: Commissie van Advies inzake de Natuurmonumenten van het Staatsbosbeheer, 1927-1934 (1946)

B Stukken betreffende bijzondere onderwerpen, nrs. 4-342

- 5-167: Advisering over objecten en gebieden met natuurwetenschappelijke waarde, 1927-1944
- 12: Amstelmeer, 1944

2.14.73: Afdeling Oudheidkunde en Natuurbescherming en taakvoorgangers, (1910) 1923-1965 (1981) van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

N Natuur-, landschaps- en stadsschoon

N.1 Algemeen

Militaire aangelegenheden, 1940-1964, nrs. 3097-3191

Stukken betreffende de inventarisatie van de schade aan natuur- en landschapsschoon als gevolg van militaire- en oorlogsmaatregelen. 1940-1963, nrs. 3097-3109

- 3098: Amstelmeer, 1953

EENDENKOOIEN– zie [Eendenkooi 't Zand](#) en [Eendenkooi Oudesluis](#)

[Noord-Hollands archief](#)

809 Staatsbosbeheer Noord-Holland te Haarlem, 1899-1965

2.6. Natuurbescherming

2.6.2. Natuurreservaten, nrs. 144-165

- 163: Stukken betreffende de aankoop van de eendenkooi te Oudesluis, 1961-1964, 1 pak